

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnštvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, Poljske ulice št. 10.

Sv. očeta Leona XIII. škofovski jubilej.

Ko so bili sv. oče Leon XIII. dne 20. februarja 1878 izvoljeni naslednikom sv. Petra, gotovo nihče ni slutil njihovega papeževanja veliki pomen za vero, vedo, umetnost in človeško družbo. Mnogo jih je bilo, kateri so se bali, da slabotnega starčka ne bode kmalu strla neizmerno težka butara naloženih mu dolžnosti. A previdnost božja ga je čudovito do danes ohranila in okrepčala, da v najvišji meri more izvrševati orjaško nalogo. Če je Leon XIII. kot krmar ladje Petrove v viharnih naših časih vso svojo bistroumnost in moč obračal na razvozlanje najtežavnih usodepolnih vprašanj, vendar je našel še vedno zadosti prilik, tudi na cerkveno glasbo obračati svoje skrbno oko. Kajti v 15letni dobi njegovega papeževanja ni ga bilo leta, da ne bi se bila obravnavala, priporočala ali določevala glavna vprašanja o cerkveni glasbi, bodisi zasebno ali oficijelno. Sprejemali so sv. oče deputacije in posameznike, kateri so smeli izražati svoja mnenja o cerkveni glasbi in katere so sv. oče navduševali za liturgično petje ter njega izvrševanje po določbah sv. cerkve. Odlikovali so na razne načine za sv. glasbo zaslužne moze ter po mnogih pismih in dekretih vsemu svetu pokazali, da so v svoje plemenito srce vklenili tudi cerkveno glasbo in njeno gojitev v duhu cerkvenem.

Namen teh vrstic ni ponavljati, kar je C. Gl. doslej prinašal leto za letom o skrbi sv. očeta za pravo cerkveno glasbo; le toliko rečemo, da ona ni zadnja, ki jih navdaja

pospeševati s svetim petjem čiščenje božje in večni blagor izročeni jim duš. O škofovskem jubileji Leona XIII. vzdigujejo se proti nebu hvalne in zahvalne pesmi po hramih božjih in pri slavnostnih shodih raznih narodov in dežel. In prav o takih prilikah razodeva se sijajna moč glasbe, zlasti svete glasbe; kajti nikjer je ni slovesnosti brez nje; ona navdušuje in ogreva nas k največji radosti, k hvaležnosti in prisrčni molitvi. — Kadar oče obhaja svoj god, prinašajo mu dobri otroci poleg častitk tudi primerna vezila. Tudi k sv. očetu Leonu XIII. prihaja povodom Njih jubileja od vsih vetrov neizmerno število vernih otrok s svojimi voščili in darili. Bodemo li mi, Cecilijanci, zaostali? Ne, in nikakor ne! In kaj naj Jim prinesemo v dar? — Poleg tega, da cerkveni pevci in pevovodje po navodilih svojih škofov s posebno marljivostjo gledajo na želje in zahtevanje 83letnega starčka, kateremu je milostljivi Bog dodelil milost 50 let škofovske in 15 let papeške časti, ta slavnostni presveto daritev obhajati z vestnim, strogo liturgičnim predavanjem: — trdno sklenimo tudi v prihodnost držati se nepremakljive podpore, ki jo imamo udje „Cecilijinega društva“ in vsi, kateri goje in izvajajo cerkveno glasbo po zahtevah sv. cerkve, v papežu Leonu XIII. Nikakor naj se damo omajati in premotiti, ako se moramo boriti z neprilikami in ljudmi, kateri z besedo ali z dejanji zanikujejo, da ima sv. cerkev edina določevati o kakovosti cerkvene glasbe. Papež vedó, kaj cerkev hoče; mi pa hočemo, kar papež in cerkev zahtevata: zato rej je in bode Bog z nami!

Kako naj bi si na deželi pomagali gledé spremenljivih spevov pri peti maši?

(Nasvetuje P. F—č.)

Precej let trudi se že vrlo Cecilijino društvo, da bi se tudi pri nas zboljšalo cerkveno petje. Hvala Bogu, trud ta ni ostal brez sadu, kajti v teh letih obrnilo se je marsikaj na bolje. Vsaj to mora priznati vsakdo, da veje dandanes po mnogih korih na Kranjskem ves drugačen duh, kakor nekdam.

Ali, da se je tudi cerkveno petje v obče res zboljšalo, vendar nikakor nismo še tam, kjer bi morali biti. Cecilijino društvo si je postavilo prevažno nalogo, cerkveno glasbo zboljšati in preustrojiti na podlagi obstoječih cerkvenih določil. Sv. cerkev je izdala zastran cerkvenega petja posebna določila; po njih bi se moralo petje natanko uravnati.

Zalostna resnica pa je, da se ravno ta cerkvena določila pri nas vse preveč prezirajo in zanemarjajo. Zlasti še se zanemarjajo določila zastran spremenljivih spevov pri peti maši. Da, ko bi ne bilo teh „nesrečnih“ spremenljivih spevov, koliko truda bi bilo prihranjenega cecilijancem, koliko hitreje bi se širila cecilijanska ideja! Ali spremenljivi spevi so tukaj, sv. cerkev jih hoče imeti, in ravno ti spevi so veliko krivi, da lezemo tako počasi naprej.

Toda, kateri pa so ti osedepolni spremenljivi spevi? — Štirje so: *introitus*, *graduale*, *offertorium* in *communio*. *Introitus* se mora peti takoj v začetku pete maše, *graduale* po odbranem listu, *offertorium* pri darovanji in *communio* potem, ko je mašnik zaužil presveto

kri. Spremenljivi se imenujejo ti spevi zato, ker se po svojem tekstu spreminjajo ob različnih praznikih in nedeljah. Peti pa se morajo tako, kakor jih predpisuje mašna knjiga. Da se ti spevi res ne smejo izpuščati pri peti maši, tega nočem tukaj dokazovati. To je dokazal „Cerkveni Glasbenik“ že pred več leti. Ako nisi še prepričan o tem, lahko vzameš v roko tudi malo knjižico z naslovom: „Najimunitnejše cerkvene določbe o katoliški cerkveni glasbi“, sestavil J. Mitterer, poslovenil A. Dolinar-Lučičski, stran 41 in dalje. Sv. cerkev določuje, da se ti spevi ne smejo izpuščati pri peti maši, ker ravno ti spevi izražajo pomen in misel praznikovo.

Ali kako se izpolnujejo ta določila pri nas? — Res, neka otožnost in obupnost se loti človeka, ako vidi, kako zelo se prezirajo te cerkvene določbe. Mnogi pevovodje niti ne poznajo teh cerkvenih določb; v premnogih cerkvah ni nikdar slišati spremenljivih spevov, kakeršni so *introitus*, *graduale* ali *communio*, in mesto pravilnega *offertorium*-a se tudi pri peti maši še vedno sliši kaka slovenska „Marijina“.

Kaj pa je temu krivo, da se ravno ti spevi pri nas tako zelo prezirajo? — Uzroki so različni. Nekteri ne poznajo cerkvenih določil; in ni čuda, ker nikdar ne berejo ne „Cerkv. Glasbenika“, ne kakega drugega lista te stroke. Drugi poznajo sicer cerkvena določila, a se zanje ravno tako malo zmenijo, kakor za druge še veliko imenitnejše zapovedi. Večina pa je premalo izobraženih v cerkveni glasbi, zlasti še v koralu. Spremenljive speve nahajamo sicer v knjigi „*Graduale Romanum*“; ali da jih more človek res pravilno peti, mora biti v koralu dobro podkovan. Tega pa pri večini naših pevcev in orglavcev ne nahajamo. Tudi se je treba veliko vaditi in truditi, da se more pravilno peti; tega truda pa se zopet mnogi silno ustrašijo. Ako hoče kdo spremljati koralno petje, imamo tudi izvrstno Haberl-Hanisch-ovo delo: „*Organum comitans ad Graduale Romanum*“; ali na mnogih korih te knjige še nimajo, in če jo imajo, je vsaj ne rabijo stanovitno pri vseh petih mašah. Sicer pa koralno petje pravilno in gladko spremljati tudi ni lahka reč in presega moči marsikaterega orglavca na deželi. Dostikrat tedaj ni dovolj izurjenih pevskih moči, dostikrat pa tudi ni časa, da bi se mogli pravilno naučiti koralnih spevov.

Kako naj bi si v teh in enakih slučajih pomagali pevovodje, da bi vendarle zadostili cerkvenim določilom?

Jako lahek pomoček, kateri mnogokrat reši pevovodjo iz zadrege, je recitovanje. Da, na ta izvrstni pomoček se po mojih mislih premalo ozirajo naši pevovodje. Ako se kje ne morejo naučiti pravilnega *introitus* ali *offertorium* ali *communio*, pa te speve raje popolnoma opustijo. Zakaj bi si tu ne pomagali z recitovanjem? Saj se tudi recitovanje popolnoma ujema s cerkvenimi določili. Gledé spevov *offertorium* in *communio* določuje dekret S. R. C. od dné 10. jan. 1852, da se ne smeta nikdar izpustiti, pač pa se smeta „*submissa voce*“ (na pol glasno) recitovati, ako se pri peti maši orgla. Toliko bolj še velja to o drugih dveh spremenljivih pevskih molitvah.

Recituje se lahko na več načinov. Najbolje je, ako se recituje ves tekst na enem tonu, orgle pa spremljajo. Morda si kdo misli, da je tako recito-

vanje pusto in dolgočasno; ali to ni res. Ako pravilno recituje in z orglami lepo spremlja, mora tako recitovanje gotovo vsakemu ugajati. Meni vsaj se je pravilno recitovanje vselej jako prikupilo. Seveda je treba pravilno spremljati z orglami. In v tem oziru bo gotovo vsakemu orglavcu dobro došel J. Schildknecht-ov Opus 19. „178 Kadenzen für die Orgel zum Gebrauche beim Recitieren komponiert“ (stane 96 kr.). Tu nahajamo različne kadence, daljše in krajše, v vseh tonovskih načinih, iz katerih more orglavec izbirati po potrebi. Pisane so te kadence v različnih tonovskih načinih radi tega, da se tudi recitovanje lahko popolnoma ujema z drugimi spevi, s kterimi je v zvezi. Ako bi hotel kdo n. pr. graduale recitovati, alleluja pa peti, naj bi si izbral kadenco v onem tonovskem načinu in v onej višini, v kateri je pisan alleluja. Ako je tekst dolg, je radi razlike dobro, da nekaj recituje samo eden pevec, nekaj pa ves zbor. Poglavitna reč je se vé, da se besede pravilno in razločno izgovarjajo, ne prehitro, pa tudi ne prepočasi, najbolje z na pol močnim glasom. Zlasti ako recituje ves zbor, treba zelo gledati na to, da vsi enakomerno berejo tekst; in da je to mogoče, treba se pridno vaditi. Recituje pa naj se v srednji višini, katera je prikladna vsemu pevskemu zboru.

Schildknecht ima v predgovoru še nekaj drugih opomb, katere zadevajo recitovanje.

Rekel sem, da se morajo spremenljive pevske molitve izvršiti ravno tako, kakor jih predpisuje mašna knjiga. Kako pa naj si priprosti orglavec na deželi preskrbi pravilni tekst?

No, to ni težko. Vzemi v roko prejšnje letnike „Cerkv. Glasbenika“ (od l. 1884. dalje); tamkaj imaš vse tekste spremenljivih pevskih molitev in zraven še slovensko prestavo, kar ti bode gotovo zelo koristilo. Ako pa nimaš „Cerkv. Glasbenika“, imaš morda že omenjeni „Graduale Romanum“. Ako pa tudi tega nimaš, prosi domačega g. duhovnika, da ti pokaže v mašni knjigi one spremenljive molitve, ali pa da ti jih prepíše za posamezne slučaje. Ako ne znaš latinskega jezika, prosi tudi, da ti pokaže, kako se pravilno bere in naglaša. Mislim, da ne bo mogel odreči tvoji skromni prošnji. Ako si tako dobil pravi tekst, ne bo ti težko recitovati ga s pomočjo Schildknecht-ovih kadenc.

To je zares lahek pripomoček, katerega sv. cerkev dovoljuje, in na ta način si more spreten pevovodja pomagati v vseh slučajih. Mnogokrat ni časa, da bi utegnili pevci do dobrega naučiti se koralnega *introitus* ali *graduale* ali *communio*. Pomagajo naj si tu z recitovanjem, katero ima tudi še to prednost, da nič ne zavleče službe božje. Večkrat spravi pevovodjo v zadrego tudi *offertorium*. Pravilnega *offertorium* od dné njegovi pevci ne znajo, pač pa znajo kak latinski motet, ki se strinja z mislijo praznikovo. Kako lahko si tukaj pomaga pevovodja! Recituje naj najprvo pravilni tekst od dné, potem pa sme zbor zapeti motet v latinskem jeziku, da le ne nasprotuje praznikovi misli.

Vsakdo lahko vidi, da na ta način je tudi na deželi mogoče izpolnjevati cerkvena določila gledé spremenljivih pevskih molitev, ako ima le pevovodja resno voljo. Se vé, najbolje je, ako se spremenljivi spevi pojó tako,

kakor jih nahajamo v „Graduale Romanum“. In vsak pevovodja si mora tudi res prizadevati, da dospè kedaj do te stopinje. Ali v sedanjih okoliščinah je to marsikje zelo težavno in pač malo upanja je, da bi se v kratkem povzdignili na ono stopinjò. Zato pa je moja iskrena želja, da bi se tankej, kjer še ne izpolnujejo cerkvenih določil gledé spremenljivih spevov, resno poprijeli nasvetovanega pripomočka. Naj bi bilo recitovanje nekak prehod iz slabega na boljše. In ako bi se uresničila ta moja želja, bi bil to v sedanjih razmerah vsekako velik napredek v cerkveno-glasbeni reformi in za dober korak bi bili bliže cecilijanskemu idealu.

Kritične opazke spisu „Glasbena dôba 16. stoletja in Jakob Gallus“.

(Spisal J. Mantuani). (Dalje.)

G. X. dospel bi bil do drugih rezultatov, da si je pogledal o tej tvarini n. pr. Ambrosovo „Geschichte der Musik“, ali Bainijeve „Memorie storico-critiche“ (1828) za italijansko zgodovino neprecenljivo delo; tudi Valdrihijeve „Ricerche sulla liuteria“ (1878), Florimojevi „Cenno storico“ (1869—1871), za naš slučaj zelo imenitna knjiga; kajti g. X. tudi neapolitanske šole ne pozna. Winterfeldov „Joannes Gabrieli und sein Zeitalter“ (1834) še dandanes nepresežna knjiga, Grove-jev „Dictionary of music“ (za čas od l. 1450—1880) osobito članka „Italian masters“ in „schools of composition“ to so dela, ki človeka ne puste na cedilu.

Kako negotovo, rekel bi skorej nervozno tava g. X. po razlikovitih oddelkih glasbene zgodovine, vidi se iz njegove izjave na str. 431. Tu beremo doslovno, (sevé na podlagi Prosniza str. 136.): „Kar se tiče Avstrije in nemških deželâ, tukaj ni môči govoriti o posebnem glasbenem zlogu, nego na glasbo avstrijsko in nemško so vplivali Nizozemci in Italijani, zlasti umetniki benečanske šole“. Da je uplivala umetnost benečansko-italijanska res na nemško umetnijo, tega nihče ne taji. A da ni moči govoriti o posebnem glasbenem zlogu — to ni res. Da bi si bil vender g. X. malo pozornejše prečital svojega Prosniza. Zadnja vrsta (str. 136.) in prve vrste (str. 137.) slovejo pri Prosnizi: „Das Grundwesen der deutschen Tonkunst, jedoch, ihre Innerlichkeit und Empfindung bleiben von der fremden Einwirkung unberührt und der Zukunft erhalten“. Čudno se mi le zdi, da g. X. po svoje-lastni refleksiji ni prišel do tega, če tudi tega stavka ni čital; nekaj nemških skladeb onega časa menda vendar pozna; in če jih pozna, morale so mu ta utis napraviti — ako sodimo po tem, kar je izrekel tako dobro in korenito o Gallus-ovih skladbah. Tudi je pozabil g. X. na str. 108. in 109. svojega poroka, kjer letá pripoznava svojstvo nemške šole.

Nadalje začenja g. X. vrsto nemških mojstrov s Hasslerjem (1564—1612). Temu sledé: Gumpelzhaimer (1560—1625) Erbach, (1560. ✠ pol. 1611) Meiland, (1542—1577) in Aichinger (1565—1613?). Uže pred smo morali očitati, da g. X. ne pozna nemške šole; tu vidimo, da je vendarle pripoznava, pa si ne upa prav, ker Prosniz pravi (str. 138.) da so vsi ti umetniki v Italiji učili se, in da so pod uplivom rimske in benečanske šole

skladali. Vsaj to je vse res; a zaradi tega zanikavati svojstvo šole — to je nezgodovinsko. Dopolniti nam je še, da poznamo dokaj nemških mojstrov in nemških skladb še v 15. in tudi v prvi polovici 16. veka. Razven Lochamske pesmarice (15. vek) imamo tudi Monakovsko in Berolinsko, obe v rokopisih 15. veka. In kedo bi hotel pesemske zbirke od Forsterja, Otta, Rhawa, s proizvodi Finckovimi, Senfinovimi, Isaakovimi in Rotenbacherjevimi prištevati brezsvojstveni šoli? In kaj naj porečemo sklepno še o protestantizmu in njegovih težnjah? Če je bilo kaj na svetu, kar je povzdignilo ne le kulturne skupine, temveč tudi narodno zavest, bila je „reformacija“. Če govorimo pred „reformacijo“ o nemški šoli, je to opravičeno; a tu moramo razumevati to bolj kot geografičen, ne kot národen pojem. Po očitni pojavi protestantizma moramo pa tudi národno stran, in sicer osobito to jemati v poštev. Izključno národna je nemško-protestantska glasba; nemško-katoliška ne. A nemški šoli pripadati obe. Torej; nemška šola ima svoj obstanek od 15. veka sem in se loči vedno od inih po svojelastnih svojstvih. (Dalje prih.)

D o p i s i.

Z Gorenjskega. (Konec.) Tudi gledé cerkvenega petja naj pevovodja vedno župnika posluša.*) Mnogokrat porodijo se na tem polji zla, katerim je navadno mati nevednost, katera pa dostojnosti službe božje ter dobremu inemu dotičnih oseb, župnika in pevovodje, škodujejo. Mlad, ognjevit ceciljaneec bi rad vse kar precej preustvaril ali, kakor sv. pismo pravi, z ognjem in mečem udaril; a pomisli pa ne, da, ker je glasbeni „cof“ toliko star in dolg, se je nekaterim prav zato k srci prirasel. „Pod prejšnjim organistom, kateri je tudi kaj o muziki razumel, bilo je vse popolnem dobro“, pravijo. Take in enake mora slišati dobro-misleči sicer, a premalo previden „prekucuh“, in vsa občina mu je nasprotna. Ako hočeš tako priljubljenemu „cofu“ življenje podvezati, mora se to goditi previdno, polagoma, nati-homa. Nikar veliko govoriti, toda delati! Na ta praznik bode „cof“ za nekoliko krajši, drugi praznik zopet nekoliko; in na zadnje, dasi tudi počasi, bode vsega konec. Toda glej, da se bodeš polagoma vpeljanih novosti vedno in strogo držal in nikdar ne odjenjal. In ako bodeš nove skladbe vzorno izvrševal in bodo ljudje videli, da zavoljo njih služba božja dalje časa ne traja, našli se bodo tudi kmalu razumni občani, katerim se bodo nove stvari priljubile, in ti bodo skušali, dopadajenje svoje v širje kroge raznesti. — V vsih slučajih, torej tudi v tem, dela naj pevovodja sporazumljen s svojim župnikom.

Gospod župnik pa bi moral vedeti, da višja cerkvena oblast nujno želi in zahteva, naj bi se cerkveni pevski zbori trdno oklenili načel Cecilijinega društva, katero s svojimi pravili nič drugega ne namerava, kakor da se gledé cerkvene glasbe strogo izpolnjujejo cerkvene določbe. Ako pa merodajnim osebam celo z najprijaznejšim prigovarjanjem nikakor ni mogoče do živega priti, niti jim one trde glave onečiti; treba čakati boljših časov, a nikdar ne provročevati škandalov v cerkvi.

Iz Maribora. (Glas iz občinstva.) 23. jan. 1893. „C. Glasb.“ je že poročal o prekrasnem ceciljanskem petju, ktero odneva pri službi Božji po veličastni stolnici mariborski, Lani o Veliki noči so prvokrat nastopili. Taka gnučea je redko kdaj v tej cerkvi kakor je bila takrat. In ko so mil. knezoškof zapeli: „Kristus je vstal od smrti, aleluja!“ zadonela je prekrasna velikonočna pesem s kora, da se mi je zdelo: tako pojo v nebesih večni aleluja in hozana! Še bolj je očarala nova Hudovernikova „Regina coeli, laetare“, lepšega si niti misliti ne morem; tega utisa ne bom nikdar pozabil. Majnika so peli vsak dan pri šmarnicah tako čarobnokrasko, zlasti o lepi Kraljici majnikovi, o ljubi Materi Božji, da je bil marsikdo

*) Mari tudi, če g. župnik zahteva, kar je cerkvenim določbam nasprotno, n. pr. *Radovedni stavec.*

ganjen do solz in se čutil srečnega, da se njegova Mati tako časti in opeva njena slava kakor je Witt rekel o neki Greithovi Marijni pesmi, (ktero so tudi tukaj peli), da bi se je ne napel do smrti, tako bi se je mi do smrti ne naposlušali. Kako lepo še le morajo peti angeljci v nebesih o svoji nebeski kraljici! To petje na koru mariborske stolnice, to je nekak odmev ali rezponzori na rajске himne. Neskončno lepa je bila božična pesem „Sveta noč“; kakor nekaj iz višave nad betlehenskimi livadami v tihi jasni noči, tako sladko in veselo, mirno in zopet mogočno zvenela je krasna pesem po širni katedrali, in če se ti je htelo ali ne, veselil si se tudi ti.

In zopet čudoviti zbor: „vriskaj Gospodu vsa zemlja!“, psalm: jubilate Deo omnis terra in himna: Jesu, decus angelicum, to se ne da v besedah izraziti, kakšna čutila vzbujajo v prsih katoliškega kristjana! Iz globočine njegovega srca vskipi goreči Deo gratias sto tisočkrat, da sem katolik! Kakor pri slovesni liturgiji, tako se tudi tukaj čuti, da smo otroci Božji, da je katoliška cerkev sveta družba, v kateri nimajo deleža neverniki in grešniki, kakor pravi sv. Janez v „Skrivnem razodetju“ o nebesih, da ostanejo zunaj psi in pa nečistniki. Kako veličastno je naše bogoslužje! rekel bi, da je vse tako „nobel“, vzvišeno, pomenljivo.

Da pred pridigo pojejo otroci, to je spet vse hvale vredno; tako se že mlada srčeca navadijo in nagibajo k dobremu. Kako ljubeznivo je poslušati te nežne glasove; gotovo ima srce Jezusovo veliko veselje, quod ex ore infantium laudem percipit sibi: otročiče je Gospod posebno povabil k Sebi: „Pustite male k meni, in ne branite jim“. — Med mašo poje zbor priproste pesmi, kojim so kos otroci, poje psalme in himne kakor duhovniki, poje umetne skladbe; poslušaje te reči človek res pozabi, da je na svetu. Ko pa pojejo priprosto petje sv. Gregorija, rimski koral tako srčno, živo in jasno, dozdeva se mu, da sliši prve kristjane, kako si pojoč dajo glavo sekati za sv. vero.

Nekaj pa si vendar upam opomniti. Na starega leta večer in še večkrat poje se Te Deum; tu mi pa veliko bolj ugaja, ako po vsej cerkvi poje tudi ljudstvo; ne pa samo na koru, bodisi še tako lepo; vsa množica naj poje hvalo Večnemu za prejete dobrote, na koru pevci, v presbiteriju gg: bogoslovci, po cerkvi pa verniki; tako je bilo prej.

Veselo je tudi, kako prekrasno petje privabi veliko ljudi v hišo Gospodovo, Ne samo da se mnogobrojni pevci in pevke, ki so iz najboljših mestnih obitelji, udeležijo božje službe in večjih pobožnosti. ampak tudi taki ljudje, ki sicer cerkev redko znotraj vidijo; tako so pri sv. maši in slišijo pridigo; nekaj pa vedno ostane, aliquid semper haeret, je načelo frama-sonov, pa velja tudi za dobro reč.

Sploh je vse mesto polno hvale o vrlem cecil. društvu in njegovem spretnem in neutrudljivem vodji č. g. Hudoverniku; spoznalo je občinstvo, kaj je res lepo. Zdaj uvida, da na cerkvenem koru nimata prostora taka godba in tako vriskanje, da bi človek mislil, da je v gledišči. Frak se tudi ne sme rabiti namesto mašnega plašča.

Če si radoveden, ljubi bralec „C. G.-a“, ali je res vse tako lepo, pridi enkrat na kateri velik praznik, kadar je pontifikalna maša, in nasrkaj se sladkih glasov, in štel boš ta dan med lepše svoje.

Mihael Dub.

Sv. Peter v Ljubljani 23. jan. 1893. Do sedaj smo peli tukaj o praznikih, nedeljah in raznih cerkvenih slovesnostih sledeče:

1. J. B. Molitor: Missa Tota pulchra es Maria. 2. J. B. Molitor: Missa in hon. S. Fidelis Sigm. 3. Singenberger: Missa in hon. SS. Ang. Custodum. 4. Singenberger: Missa Stabat Mater. 5. Schweitzer: Missa solemniss in h. S. Josephi. 6. Schweitzer: Missa SS. Angelorum Custodum. 7. Kempfer: Missa solemniss v D Op. 9. 8. Kempfer: Missa pastor. v C Op. 24. 9. Zangl: Missa in h. S. Ant. d. Padua. 10. Zangl: Missa in h. S. Josephi Op. 52. 11. A. Foerster: Missa S. Caeciliae. 12. A. Foerster: Missa solemniss Op. 25. 13. Preyer: Missa in hon. B. M. V. v D. 14. P. Ang. Hribar: Missa Tota pulchra es Maria. 15. P. Ang. Hribar: Missa in hon. S. Josephi. 16. Horak: Missa Nr. 4 v C. 17. Nedvéd: Missa Op. 20. 18. Schöpf: Missa Op. 83 v C. 19. Schöpf: Missa Op. 11. 20. Schmid: Missa pastor. v Es. 21. C. Greith: v D. 22. M. Haller: Missa Secunda. 23. Schaller: Missa in hon. S. Antonii. 24. Witt: Missa in hon. S. Fr. Xaverii. 25. Witt: Missa in hon. S. Augustini. 26. Stehle: Missa Salve Regina (Preis-Messe). 27. Palestrina: I. Missa Brevis. 28. Koraldna maša iz Grad. Rom. in festis sol.

Dotične introit., com., grad. peli smo iz „Graduale de tempore et de sanctis“. Za razne potrebe, kakor Tant. Ergo, Ofert., Grad., Ave M. itd. porabilo se je iz: „Fliegende Blätter

in Musica Sacra" od Witta. — Cerkevni glasbenik. — Musica ecclesiastica. — Lauda Sion. — Liber Motetorum. — Offertoria pro festis majoribus anni. — XVIII. Motetta in X. Motett od M. Haller op. 14 in 15. — Koenen „Antiphona Regina coeli“. — XV. Offert., Kornmüller. — Dalje: Hymnus „Te Deum“ F. Witt op. X. — Foerster: „Te Deum“. — Haller: „Tu es Petrus“. — Keller: Hymn. in f. „SS. Petri et Pauli“. — Witt: Offert. „SS. Petri et Pauli“ 8 glas. „In omnem terram“ 8 glas. — Schöpf: „Te Deum“ op. 68. — C. Greith: „Ave Maria“ op. XIX. — A. Foerster: „Ave Maria et Beata es“ op. 38. — Nedved: III. „Ave Maria.“ — Burgarell: „Ave Maria.“ — Geist: „Ave Maria.“ in „O sanctissima“.

Slovenske pesmi pojemno menda kakor drugodi, iz Cecilije, Angelikove, Sattnerjeve, Riharjeve, Hladnikove itd.

Truda je res mnogo, a naj bode vse v največjo čast božjo.

Adamič.

Razne reči.

— O škofovskem jubileji sv. očeta Leona XIII. dne 19. t. m. darovali so v stolnici ljubljanski prevzviseni g. knezoškof dr. Jakob Missia slovesno sv. mašo, pri kateri se je pela dr. Fr. Witt-ova šglasna „Missa in hon. h. Raphaelis Arch.“ in istega skladatelja ofertorij „Scapulis suis“; graduale „Angelis suis“ in „Te Deum“ konci maše bila sta A. Foersterja. Cesarske, deželne, mestne in vojaške oblasti so se udeležile slavnosti v obilnem številu.

— „Katoliška družba v Ljubljani“ pa je zvečer istega dne v krasno ozaljšani dvorani „kat. društva rokod. pomočnikov“ priredila slavnost po vsopredu: 1. Sonatina v 3 stavkih za 4 roke, zl. Fr. X. Chvatal op. 64. Igrala učenca orglarske šole Cec. društva ljubljanskega J. Čirič in J. Kannikar. 2. Slavnostni govor g. drž. poslanca Fr. Povšeta. 3. Leonova himna, zl. P. H. Tielen, pel zbor čč. gg. bogoslovcev. 4. Zagorska, fantazija na slovensko narodno pesem, zl. A. Foerster, op. 51. igral. slepi orglarski učenec J. Gostinčar. 5. Govor g. dr. Vinc. Gregoriča. 6. Tu es Petrus. zl. M. Haller, pel zbor čč. gg. bogoslovcev. 7. Konečni govor v. č. g. dr. J. Krek-a. 8. Avstrijska himna, zl. J. Haydn, pel zbor čč. gg. bogoslovcev.

— Letošnji (5.) zgodovinski duhovni koncert alla Capella, ki ga je 19. t. m. „Farni cyrilská jednota táboorská“ priredila, veljal sv. očetu Leonu XIII. Vspored je bil tale: I del (liturgični) 1. „Ave Maria“, offertorium za alt, 2 tenora in bas, zl. G. Gorczycki († 1734). 2. „Hodie apparuit“, božični motet za 2 tenora in bas; zl. Orlando Lasso († 1594). 3. „Crux fidelis“, antifona velikega petja za mešani zbor, zl. Janez IV. kralj portugalski (r. 1604) 4. „Nativitas gloriosae Virginis Mariae“ motet za 2 soprana, alt in bas, zl. Luka Marezzio († 1599). — II. del (narodno petje) 1. „Pesem k sv. Duhu“ za mešan zbor z orglami upravljal K. Holan, kapelnik na Višegradu (1593). 2. Starohrvatska božična pesem v Spletu l. 1635, tiskana, za 2 soprana in 2 alta upravljena. 3. Staropolska pesem na veliki petek za mešan zbor, okoli l. 1600. („Lament smierci Pana Zbawiciela“). 4. Staročeska pesem „Prekrasna jasnost slunce Božibo“ za moški zbor iz 18. stoletja. — Na konci „Papeška himna“ za mešan zbor s harmonijem in molitev za sv. očeta Leona XIII.

— Čč. gg. bogoslovcev ljubljanskih proslavljanje škofovskega jubileja sv. očeta Leona XIII. se je sijajno vršila v duhovskem semenišči dne 31. jan. t. l. po nastopnem programu: 1. Leonova himna, za moški zbor in tenor-solo uglasbil A. Foerster. Op. 46 b. 2. Proslav, govoril g. Fr. Finžgar. 3. Slovenske pesmi, za dvoje navadne in ene elegijske citre priredil g. bogoslovec Iv. Regen. 4. Pravo modroslovje, dramatišk dialog. Na podlagi okrožnice „Aeterni Patris“ spisal g. bogoslovec M. Prelesnik. 5. Balada v A-molu, Fr. Chopin, op. 23, igral g. bogoslovec Fr. Bernik. 6. Svečenstvo cerkve Kristove. Nabožna kantata, za orglasni moški zbor in klavir uglasbil B. Mettenleiter. Op. 39. 7. „Kdo bo razrešil delavsko vprašanje?“ Dramatišk prizor v 1 dejanji, z ozirom na okrožnico Leona XIII. o „Delavskem vprašanju“, spisal g. Finžgar. 8. „Oremus pro Pontifice nostro Leone!“ Moški zbor, uglasbil H. Wiltberger.

— Preč. g. dr. Fr. X. Haberl je dokončal svoje orjaško delo, izdajanje glasbenih umotvorov G. P. L. Palestrine; zadnji (32.) zvezek se že nahaja v Vatikanu kot vezilo sv. očetu o Njegovem škofovskem jubileji.

Pridana je listu 2. šte. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gujezda**. — Odgovorni vrednik glash. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.